

Lisans Öğrencilerinin TMS/TFRS Hakkındaki Farkındalıklarına Yönelik Bir Araştırma: Yalova Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği

A Study On The Awareness Of Students On Turkish Accounting Standards/Turkish Financial Reporting Standards: The Case Of University Of Yalova, Faculty Of Economics And Administrative Sciences

Seyhan ÇİL KOÇYİĞİT

Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, İİBF, (seyhanc@gazi.edu.tr)

Bilge Leyli ELİTAŞ

Doç. Dr., Yalova Üniversitesi, İİBF, (bilgeleyli@gmail.com)

Mahmut Kadir İŞGÜVEN

Arş. Gör., Yalova Üniversitesi, İİBF, (mkisguven@hotmail.com)

ÖZ

Anahtar Kelimeler:

TMS/TFRS,

Muhasebe Eğitimi.

Dünyada yaşanan küreselleşme ortak bir muhasebe dili olarak muhasebe standartlarını gündeme getirmiştir. Muhasebe Standartlarının devreye girmesiyle beraber muhasebe eğitiminin de değişen koşullara uyum sağlaması ve üniversitelerde muhasebe eğitiminde verilen derslerin de bu değişime uyum sağlayacak şekilde düzenlenmesi ve öğrencilerin standartlar konusunda donanımlı bir şekilde mezun olmaları önem kazanmıştır. Bu bağlamda çalışmanın temel amacı, Yalova Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü ve Uluslararası Ticaret ve Finansman Bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları konusundaki farkındalıklarını ortaya koymaktır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin okudukları bölümler, muhasebe alanına ilgi düzeyleri, muhasebe alanında iş veya staj tecrübesi bulunup bulunmaması ve öğrencilerin muhasebe alanında çalışma arzusu ile TMS/TFRS farkındalıkları arasında herhangi bir farklılığa rastlanılmamıştır.

ABSTRACT

Keywords: Turkish Accounting Standards/Turkish Financial Reporting Standards, Accounting Education.

Globalisation has made accounting standards a current issue. Accounting standards coming into operation, accounting education lectures at the universities comply with the changing environment have become important. Also, lectures at the universities and students to graduate well-equipped in the manner gain more importance in order to harmonize with the climate. The aim of this study is to analyze the awareness on Turkish Accounting Standards and Turkish Financial Reporting Standards of students at University of Yalova, Faculty of Economics and Administrative Sciences, departments of Business Administration and International Trade and Finance. As a result, differences on departments, interest levels on accounting, experience on accounting occupations and levels of will to work on accounting area show no variance on Turkish Accounting Standards and Turkish Financial Reporting Standards.

1.GİRİŞ

Hızla değişen dünya ekonomisi ve küreselleşme birçok bilim dalında olduğu gibi muhasebe bilimini de etkileyerek, muhasebe mesleği ve uygulamalarında önemli değişikliklere ve gelişmelere sebep olmuş ve ortak bir muhasebe dili olarak muhasebe standartları gündeme gelmiştir.

Muhasebe standartları Uslu (1998: 25) tarafından; muhasebe uygulamalarına yön veren ve finansal tabloların hazırlanmasına düzen getiren normlar olarak tanımlanmıştır (Aktaran: Aktürk, 2014: 65). Acar ve Tetik'e göre; Muhasebe standartları, hem muhasebe işlemlerinde, hem de mali tabloların hazırlanmasında, işletmeler tarafından yapılan muhasebe uygulamalarındaki farklılıkları en aza indiren düzenlemelerdir (Aktaran: Şenol, 2005: 2). Muhasebe standartları, hem uygulayıcılar açısından, hem de finansal tablo kullanıcıları açısından finansal bilgilerin güvenilir, doğru, gerçeğe uygun ve karşılaştırılabilir olmasını sağlamaktadır (Yılmaz, 2007: 139).

Muhasebe standartlarının sağlayacağı yararlardan yola çıkarak, Uluslararası muhasebe Standartları Komitesi (IASC) tarafından Muhasebe Standartları geliştirilmiş ve yürürlüğe konulmuştur. Komitenin yayınlamış olduğu standartlar

Uluslararası Muhasebe Standartları (IAS) olarak adlandırılmıştır. 2001 yılında yeniden yapılandırmaya gidilerek, bu komitenin ismi Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB) olarak değiştirilmiş olup, bu tarihten itibaren Kurulun yayınlamış olduğu standartlar da Uluslararası Finansal Raporlama Standardı (IFRS) olarak adlandırılmaya başlanmıştır. IASB tarafından yayınlanan standartlar başta Avrupa Birliği ülkelerinde ve dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi Türkiye’de de aynen benimsenmiş ve uygulanmaya başlanmıştır (Özerhan ve Yanık, 2015: Önsöz). Türkiye’de bu görev 1999-2011 yılları arasında Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK) tarafından icra edilmekte iken, 2011 yılında yayınlanan 6102 sayılı yeni Türk Ticaret Kanunu ile beraber ulusal muhasebe standartlarını saptamak ve yayınlamak yetkisi Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu’na devredilmiştir. Türkiye’de 2005 yılından itibaren, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası’nda (İMKB) işlem gören işletmelerin uygulamak zorunda olduğu Muhasebe Standartlarının kapsamı yeni Türk Ticaret Kanunu (TTK) ile birlikte genişletilmiş olup, TMS/IFRS uygulayacak işletmeler aşağıdaki gibidir (6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, m. 1534):

- Büyük ölçekli sermaye şirketleri ile bunların konsolidasyon kapsamına giren bağlı şirketleri, iştirakleri ve şirketler toplulukları,
- Sermaye Piyasası kanununa göre, ihraç ettikleri sermaye piyasası araçları borsada veya teşkilatlanmış diğer bir piyasada işlem gören şirketler, aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri ve konsolidasyon kapsamına alınan diğer işletmeler,
- Bankalar ile bağlı ortaklıkları,
- Sigorta ve reasürans şirketleri,
- Bireysel emeklilik şirketleri.

Türkiye’de Şubat 2016 tarihi itibarıyla Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayınlanan TMS/IFRS Tam Seti; Kavramsal Çerçeve, 14 adet TFRS, 28 adet TMS ve TFRS Yorumlarından oluşmaktadır.

Muhasebe Standartlarındaki bu gelişmeler doğrultusunda Muhasebe Standartları konusunda eğitilmiş meslek mensubu ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Bu ihtiyacı gidermede üniversitelere büyük pay düşmüş ve üniversitelerin, yaşanan gelişmelere paralel olarak, çağın gereklerine cevap veren, değişime ve gelişime açık bir eğitim vermesi kaçınılmaz olmuştur. Bu bağlamda muhasebe eğitiminin de değişen koşullara uyum sağlaması ve üniversitelerde lisans ve lisansüstü muhasebe eğitiminde verilen derslerin de bu değişime uyum sağlayacak şekilde düzenlenmesi ve ilgili öğrencilerin muhasebe ve finansal raporlama standartlarını uygulayacak şekilde eğitim almaları, muhasebe standartları hakkında bilgi sahibi olmaları ve öğrencilerin standartlar konusunda donanımlı bir şekilde mezun olmaları önemlidir.

Barth (2008) yaptığı çalışmada standartların eğitimde uygulanması gereken temel prensipleri aşağıdaki gibi belirtmiştir Aktaran: Yanık ve diğerleri, 2013: 245). Öğrencilere:

- İşletme ortakları dışında bilgi kullanıcılarının ihtiyacına yönelik bir finansal tablo hazırlanmasının öğretilmesi,
- Finansal tabloların hazırlanmasının ve sunumunun öğretilmesi,
- Standartların prensiplerinin öğretilmesi,
- Standartların prensiplerinin nasıl geliştirilmesi gerektiğinin öğretilmesi,
- Standartların uygulamalarının yaptırılması, öğrencilerin belirli bir seviyede ekonomik, hukuk ve vergi konularına hakim olmasının sağlanması.

Bu bağlamda, ülkemizde henüz yeterli seviyede olmasa da lisans ve lisansüstü eğitimi programları muhasebe standartlarını içerecek şekilde güncellenerek, Muhasebe standartlarına ilişkin dersler lisans ve lisansüstü programlarda ders planları kapsamına alınmaya başlanmıştır. Öğrencilerin sözkonusu bu derslerde ders içi etkinlikler ile beraber araştırma, ödev, seminer vb. etkinliklerle muhasebe standartları ile ilgili olarak bilinçlenmeleri sağlanmaya çalışılmaktadır (Dalğar vd., 2011: 220). Ancak lisans eğitiminde öğrencilerin muhasebe standartlarına ilişkin bilinçlenmenin ve öğrenci farkındalıklarının yeterli olup olmadığı bir tartışma konusudur. Bu bağlamda çalışmamızda, muhasebe öğrenimi gören, muhasebe meslek mensuplarının yetiştiği İşletme Bölümü öğrencileri ve bunun yanında da Uluslararası Ticaret ve Finansman Bölümü öğrencilerinin Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) hakkındaki farkındalıklarının ortaya konulması amaçlanmıştır.

2. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

Muhasebe eğitimi alan öğrencilerin TMS/IFRS hakkındaki farkındalıklarını ölçmeye yönelik yapılan çalışmalar aşağıdaki gibidir:

Dalğar, Çelik ve Mortaş (2011) tarafından Mehmet Akif Ersoy Üniversitesine bağlı 4 Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören muhasebe ve vergi uygulamaları programı öğrencilerini kapsayan “Muhasebe Öğrenimi Gören Öğrencilerin TMS/IFRS Hakkındaki Farkındalıklarına Yönelik Bir Araştırma” isimli bir çalışma yapılmıştır. Çalışmada Muhasebe mesleğine ilgisi yüksek olan ve okulundan mezun olduktan sonra muhasebecilik yapmayı düşünen öğrencilerin

TMS/TFRS'ler hakkındaki farkındalıklarının diğer öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca daha önce muhasebe alanında çalışmış veya lise öğrenimi esnasında muhasebe eğitimi almış öğrencilerin bu özelliğe sahip olmayanlara kıyasla TMS/TFRS'ler hakkındaki farkındalıkları açısından herhangi bir farklılık bulunamamıştır. Aynı şekilde son sınıfta okuyan bir öğrencinin muhasebe alanıyla ilgili daha çok mesleki ders aldığı ve mesleğine ilişkin gelişmelerle daha çok karşılaşma olasılığı çerçevesinde farkındalığının yüksek olması beklenirken bu noktada da herhangi bir farklılık tespit edilememiştir.

Kurnaz (2012) tarafından yapılan “Statistical Analysis of the Factors Affecting Accounting Students’ Awareness of the TAS (Turkish Accounting Standards) and TFRS (Turkish Financial Reporting Standards)” isimli çalışmada Dumlupınar Üniversitesi’nde 2011-2012 eğitim öğretim yılı güz döneminde muhasebe eğitimi alan bölümlerde öğrencilerin TMS/TFRS hakkındaki farkındalıkları ölçülmüştür. Çalışma sonucunda, muhasebe alanında profesyonelleşmeyi düşünenlerin düşünmeyenlere göre, muhasebe alanında iş deneyimi olan öğrencilerin olmayanlara göre, muhasebe alanına ilgileri fazla olanların olmayanlara göre TMS/TFRS algılarının daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğrencilere UFRS’nin öğretilmesiyle birlikte UFRS’ye geçişin daha kolay olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Yıldız ve Yanık’ın (2013a) tarafından yapılan “Lisans ve Önlisans Düzeyinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Muhasebe Standartları Hakkındaki Algılarının Karşılaştırılması: Bir Araştırma” adlı çalışmada yükseköğretimde Önlisans ve Lisans düzeyinde okuyan öğrencilerin TMS/TFRS hakkındaki algılarının karşılaştırılması amaçlanmıştır. Bu amaç kapsamında, Kocaeli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü’nde okuyan öğrenciler ile yine aynı üniversitenin Meslek Yüksek Okullarının Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bölümünde okuyan öğrencileri kapsayan bir anket çalışması yapılmıştır. Anket verilerinden elde edilen sonuçlara göre; öğrencilerin muhasebe mesleğine ilgi düzeyi ve mesleği icra etme istekleri ile muhasebe standartlarını algılamaları açısından anlamlı bir fark bulunmazken, Ticaret Meslek Lisesi mezunu olma durumu, öğrenim gördükleri bölümü/programı tercih sırası, staj/iş tecrübesi ve son sınıfta öğrenim görme durumları ile muhasebe standartlarını algılamaları açısından anlamlı farklar ortaya çıkmıştır.

Yıldız ve Yanık (2013b) tarafından yapılan “Yükseköğretimde Öğrenim Gören Öğrencilerin Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları Hakkındaki Algıları: Ampirik Çalışma” adlı bir çalışma yapılmıştır. Çalışmada muhasebe öğrenimi gören İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi 3 ve 4. sınıfında okuyan İşletme bölümü öğrencilerinin Türkiye Muhasebe Standartları hakkında algılarını genel anlamda ortaya koymak amaçlanmıştır. Söz konusu öğrencilerin standartlar hakkındaki algılarının, öğrencilerin “mesleğe ilgi düzeyi”, “muhasebe mesleğini icra etmeyi düşünüp düşünmediği”, “staj/iş tecrübesinin olup olmadığı”, “mezun olunan lise okul türü”, “bölümünü tercih sırası” ve “okuduğu sınıf”, gibi özellikler ile anlamlı bir ilişkisinin olup olmadığı araştırılmıştır. Sonuç olarak, muhasebe mesleğini icra etmeyi düşünen öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki algıları ile mesleği icra etmeyi düşünmeyenlerin muhasebe standartları hakkındaki algıları arasında anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkarken, diğer faktörlerde ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır.

Yanık ve diğerlerinin (2013), “Muhasebe Eğitimi Gören Ön Lisans Öğrencilerinin Muhasebe Standartları Hakkındaki Algıları Üzerine Bir Araştırma” isimli çalışmasında, Kocaeli Üniversitesi’ne bağlı Meslek Yüksek Okullarında, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programlarında öğrenim gören öğrencilerin TMS hakkındaki algılarını ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Araştırma sonucunda, muhasebe mesleğini mezuniyetten sonra icra etmek isteyen öğrencilerle, muhasebe mesleğini icra etmeyi düşünmeyen öğrencilerin, muhasebe mesleğine ilgi düzeyi yüksek olan öğrenciler ile mesleğe ilgi düzeyi düşük olan öğrencilerin, staj ve iş tecrübesi olanlar ile staj ve iş tecrübesi olmayan öğrencilerin, son sınıfta okuyan öğrenciler ile birinci sınıfta okuyan öğrencilerin algıları arasında anlamlı farklar ortaya çıkmıştır. Ticaret lisesi mezunu öğrenciler ile diğer liselerden mezun olan öğrencilerin Muhasebe Standartları hakkındaki algıları ile, bölümü ilk sırada tercih eden öğrenciler ile 2. ve diğer sırada tercih eden öğrencilerin Muhasebe Standartları hakkındaki algıları arasında anlamlı farklılıklar ortaya çıkmamıştır.

Karakaya Demirkutlu (2014) tarafından yapılan “İşletme Lisans Öğrencilerinin Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları Hakkındaki İlgi Düzeyleri, Beklentileri Ve Farkındalıkları: Gazi Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği” adlı çalışmada muhasebe alanına ilgi duyan ve mezuniyet sonrası bu alanda profesyonelleşmek isteyen öğrencilerin Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları hakkındaki farkındalıklarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Birinci öğretim öğrencileri ile ikinci öğretim öğrencileri; muhasebe alanında staj yapan veya iş tecrübesi olan öğrencilerle staj/iş tecrübesi olmayan öğrenciler arasında TMS/TFRS farkındalıkları açısından anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır.

3. ARAŞTIRMA

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, İşletme ve Uluslararası Ticaret ve Finansman bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin TMS/TFRS hakkındaki farkındalıklarını araştırmaktır. Bu amaçla; öğrencilerin okudukları bölümler, muhasebe alanına ilgi düzeyleri, muhasebe alanında iş veya staj tecrübesi bulunup bulunmaması ve öğrencilerin muhasebe alanında çalışma arzusu ile TMS/TFRS farkındalıkları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı incelenmiştir.

3.2. Araştırmanın Kapsamı ve Yöntemi

Araştırma; Yalova Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü ve Uluslararası Ticaret ve Finansman Bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencileri kapsamaktadır. Bu alanda yapılmış çalışmalar incelendiğinde; literatür ile uyumlu olarak, öğrencilerin farkındalıklarını belirlemek amacıyla Dalğar, Çelik ve Mortaş (2011) ile Karakaya Demirkutlu (2014)'ün geliştirdikleri anket soruları kullanılmıştır. Anket, sadece TMS/TFRS dersini daha önce almış veya çalışmanın yapıldığı dönemde ilgili dersi almakta olan öğrencilere uygulanmıştır. Araştırmada 5'li Likert Ölçeği kullanılarak elde edilen veriler, SPSS 23.0 istatistik programı ile analiz edilmiştir.

3.3. Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmanın amacına uygun olarak belirlenen hipotezler doğrultusunda yapılan istatistiki analizlerde SPSS 23.0 programı kullanılmıştır.

H₁: İşletme bölümü öğrencilerinin TMS/TFRS hakkındaki farklılıkları ile Uluslararası Ticaret ve Finansman öğrencilerinin farkındalıkları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H₂: Muhasebe alanına ilgi düzeyine göre öğrencilerin TMS/TFRS konusunda farkındalıklarında anlamlı bir farklılık vardır.

H₃: Muhasebe alanında iş veya staj tecrübesi olan öğrencilerin TMS/TFRS hakkındaki farkındalıkları ile muhasebe alanında iş veya staj tecrübesi olmayan öğrencilerin farkındalıkları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H₄: Muhasebe alanında çalışma arzusu olan öğrencilerin TMS/TFRS hakkındaki farkındalıkları ile muhasebe alanında çalışma arzusu olmayan öğrencilerin farkındalıkları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

3.4. Güvenirlilik Analizi

Öğrencilerin TMS/TFRS konusundaki farkındalık düzeylerini belirlemek için kullanılan ölçeğin güvenirlilik katsayısı (Cronbach's Alpha) 0,826'dır. Bu katsayı ölçeğin yüksek güvenirlilik düzeyine sahip olduğu anlamına gelmektedir.

3.5. Araştırmanın Bulguları

Çalışmaya katılan öğrencilere ilişkin demografik özellikler incelenerek Tablo 1'de özetlenmiştir. Tablo 1'de gösterildiği gibi; araştırmaya katılan toplam 70 öğrenciden 42'si kız, 28'i erkektir. Ankete katılan öğrencilerin bölümleri incelendiğinde, 29'unun İşletme, 41'inin Uluslararası Ticaret ve Finansman öğrencisi oldukları görülmektedir. Ayrıca; ankete katılan öğrencilerden 55'i üçüncü sınıf öğrencisi iken 15'i dördüncü sınıfta okumaktadır.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğrenciler İle İlgili Demografik Bilgiler

Cinsiyet	Frekans	Yüzde
Kız	42	60,0
Erkek	28	40,0
Toplam	70	100
Bölüm	Frekans	Yüzde
İşletme	29	41,4
Uluslararası Ticaret ve Finansman	41	58,6
Toplam	70	100
Sınıf	Frekans	Yüzde
3.Sınıf	55	78,6
4.Sınıf	15	21,4
Toplam	70	100

Çalışmamızın bu kısmında, öğrencilerin muhasebe mesleğine olan ilgi düzeylerini belirlemeye yönelik sorulara verdikleri cevaplar analiz edilerek Tablo 2’de özet halinde sunulmuştur.

Tablo 2. Muhasebe Mesleğine İlişkin Sorulara Verilen Cevapların Dağılımı

Muhasebe Alanında İş/Staj Tecrübesi	Frekans	Yüzde
Var	18	25,7
Yok	52	74,3
<i>Toplam</i>	70	100
Muhasebe Alanında Çalışma Arzusu	Frekans	Yüzde
Var	30	42,9
Yok	40	57,1
<i>Toplam</i>	70	100
Muhasebe Mesleğine İlgili Düzeyi	Frekans	Yüzde
Yüksek	11	15,7
Orta	36	51,4
Düşük	23	32,9
<i>Toplam</i>	70	100

Tablo 2’ye göre muhasebe alanında iş veya staj tecrübesi bulunanların oranı %25,7 iken, ankete katılanların %74,3’ünün bu alanda herhangi bir tecrübesi bulunmamaktadır. Araştırmaya katılanların %42,9’u mezun olduktan sonra muhasebe alanında çalışma arzusuna sahipken, bu alanda çalışma arzusuna sahip olmayanların oranı %57,1’dir. Ayrıca muhasebe mesleğine ilgi düzeylerine göre yapılan analiz sonucu, katılımcıların %15,7’si yüksek, %51,4’ü orta ve %32,9’u düşük ilgi düzeyine sahip oldukları görülmüştür.

Ankette 5’li Likert Ölçeği kullanılarak hazırlanan, TMS/TFRS konusundaki farkındalıklarına ilişkin sorulara verilen cevapların ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3. TMS/TFRS Farkındalıklarına İlişkin Ortalamalar ve Standart Sapmalar

		Katılan Kişi Sayısı	Ortalama	Standart Sapma
1	TFRS'lerin uygulanması yabancı sermayeli yatırımların ticari işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde kolaylıklar sağlayacaktır.	70	3,557	1,044
2	TMS/TFRS'ler ülkemizdeki muhasebe uygulamalarını dünya ile uyumlu hale getirmeyi amaçlamaktadır.	70	3,957	1,096
3	TMS/TFRS'ler vergi amaçlı muhasebe yerine bilgi amaçlı muhasebeyi ön plana çıkarmaktadır.	70	3,500	0,974

4	TMS/TFRS'ler finansal tabloların uluslararası karşılaştırılabilirliğini sağlamaktadır.	70	3,843	0,879
5	TMS/TFRS'ler finansal tabloların oluşturulmasında uluslararası tekdüzelik sağlamaktadır.	70	3,714	1,131
6	Ülkemizde muhasebe standartları ile ilgili çalışmalar bir kamu kurumu tarafından yürütülmektedir.	70	3,343	0,991
7	TMS/TFRS'lerle ilgili gelişmeleri yakından takip ediyorum.	70	2,414	1,123
8	Şu anki muhasebe bilgilerim TMS/TFRS'leri uygulayabilmem için yeterlidir.	70	2,643	1,216
9	TMS/TFRS'ler İngilizce olarak yayınlanan Uluslararası Finansal Raporlama /Muhasebe Standartlarının birebir Türkçe'ye çevirisidir.	70	3,100	1,131
10	TMS/TFRS'ler mevcut muhasebe uygulamalarında bazı önemli değişiklikler getirmektedir.	70	3,500	0,929
11	TMS/TFRS ile ilgili güncel bilgiye sahibim.	70	2,557	1,137
12	Yeni Türk Ticaret Kanunu ile işletmelere TFRS ile uyumlu finansal tablo hazırlama yükümlülüğü getirilmiştir.	70	3,357	1,064
13	TMS/TFRS'ler Uluslararası Muhasebe Standartları ile tam uyumludur.	70	3,129	1,076
14	TFRS'ler işletmelere uygulamada bazı esneklikler de sunmaktadır.	70	3,257	0,943
15	TFRS'lerin kaynağı olan Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ile dünyada ortak bir muhasebe dili amaçlamaktadır.	70	3,929	1,196

Araştırmaya katılan öğrencilerin, TMS/TFRS konusundaki farkındalıklarına ilişkin sorulara verilen cevapların ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 3'te yer almaktadır. Tablo 3'e bakarak aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Çalışmada en yüksek ortalama;

“TMS/TFRS'ler ülkemizdeki muhasebe uygulamalarını dünya ile uyumlu hale getirmeyi amaçlamaktadır” ($\bar{X} = 3,957$) ifadesine ilişkindir. Bu ifadeyi

“TFRS'lerin kaynağı olan Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ile dünyada ortak bir muhasebe dili amaçlamaktadır” ifadesi ($\bar{X} = 3,929$) ve

“TMS/TFRS'ler finansal tabloların uluslararası karşılaştırılabilirliğini sağlamaktadır” ifadesi ($\bar{X} = 3,843$)

takip etmektedir.

Bu ifadelerden, öğrencilerin TMS/TFRS hakkındaki farkındalıklarına ilişkin en yüksek ortalamaların TMS/TFRS'lerin amaçları hakkında oldukları görülmüştür.

Çalışmada en düşük ortalamaların ise

“TMS/TFRS’lerle ilgili gelişmeleri yakından takip ediyorum” ($\bar{X} = 2,414$),

“TMS/TFRS ile ilgili güncel bilgiye sahibim” ($\bar{X} = 2,557$),

“şu anki muhasebe bilgilerim TMS/TFRS’leri uygulayabilmem için yeterlidir” ifadesi ($\bar{X} = 2,643$)’ne ilişkin olduğu görülmüştür.

3.6. Araştırma Hipotezlerinin Analizi

Bu bölümde araştırmanın hipotezleri analiz edilecektir.

H₁: İşletme bölümü öğrencilerinin TMS/TFRS hakkındaki farkındalıkları ile Uluslararası Ticaret ve Finansman öğrencilerinin farkındalıkları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H₁ hipotezinde öğrencilerin okudukları bölüme göre TMS/TFRS konusundaki farkındalıkları ölçülmüştür. Elde edilen verilerin normal dağılım göstermemesi nedeniyle parametrik testler uygulanamamaktadır. Bu nedenle, Mann Whitney U-Testi kullanılmıştır. Hipoteze ilişkin analiz sonuçları Tablo 4’te yer almaktadır.

Tablo 4. TMS/TFRS Farkındalıklarının, İşletme ve Uluslararası Ticaret ve Finansman Gruplarına Göre Mann Whitney U-Testi Analizi

Bölüm	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Mann-Whitney U	448,500
İşletme	29	40,53	1175,50	Wilcoxon W	1309,500
Uluslararası Ticaret ve Finansman	41	31,94	1309,50	Z	-1,743
<i>Toplam</i>	70			Asymp. Sig. (2-tailed) (p)	,081

Tablo 4’te yer alan Mann-Whitney U testine ilişkin analiz sonucunda bulunan p değeri= 0,081>0,05 olduğu için; H₁ hipotezi 0,05 anlamlılık düzeyinde reddedilmiştir. TMS/TFRS farkındalıkları açısından, İşletme ve Uluslararası Ticaret ve Finansman öğrencileri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Diğer bir deyişle, öğrenim görülen bölümün TMS/TFRS farkındalığı üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

H₂: Muhasebe alanına ilgi düzeyine göre öğrencilerin TMS/TFRS farkındalıklarında anlamlı bir farklılık vardır.

Muhasebe alanına ilgi düzeyi ile TMS/TFRS farkındalıkları arasındaki ilişkinin test edilmesi amacıyla bağımsız üç grup için uygun olan Kruskal Wallis Testi kullanılmıştır.

Tablo 5. TMS/TFRS Farkındalıklarının İlgi Düzeyine Göre Analizi

İlgi Düzeyi	N	Sıra Ortalaması	Chi-Square	2,799
Yüksek	11	43,68	Df	2
Orta	36	35,72	Asymp. Sig. (p)	0,247
Düşük	23	31,24		
<i>Toplam</i>	70			

Tablo 5’te görülebileceği üzere, muhasebe alanına ilgi düzeyinin TMS/TFRS farkındalıkları açısından 0,05 anlamlılık seviyesinde anlamlı bir farklılığa neden olmadığı sonucuna ulaşılmış ve H2 hipotezi reddedilmiştir (p değeri= 0,247>0,05). Muhasebe alanına ilgi düzeyinin TMS/TFRS farkındalığı üzerinde bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

H3: *Muhasebe alanında iş veya staj tecrübesi olan öğrencilerin TMS/TFRS hakkındaki farkındalıkları ile muhasebe alanında iş veya staj tecrübesi olmayan öğrencilerin farkındalıkları arasında anlamlı bir farklılık vardır.*

H₃ hipotezi ile muhasebe alanında staj yapmış olan veya iş deneyimi bulunan öğrencilerin TMS/TFRS farkındalıkları ile bu konuda herhangi bir deneyimi bulunmayan öğrencilerin farkındalıkları arasında, 0,05 anlamlılık düzeyinde yapılan Mann Whitney U-Testi’ne göre herhangi bir farklılık bulunmadığı Tablo 6’da görülmektedir (p değeri= 0,941>0,05).

Tablo 6. TMS/TFRS Farkındalıklarının İş ve Staj Tecrübesine Göre Analizi

İş/Staj Tecrübesi	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Mann-Whitney U	462,500
Var	18	35,81	644,50	Wilcoxon W	1840,500
Yok	52	35,39	1840,50	Z	-0,074
<i>Toplam</i>	70			Asymp. Sig. (2-tailed)	,941

Tablo 6’ya göre, iş veya staj tecrübesinin öğrencilerin TMS/TFRS farkındalıkları üzerinde herhangi bir etkisi bulunmadığı sonucuna varılmış ve H3 hipotezi reddedilmiştir.

H₄: *Muhasebe alanında çalışma arzusu olan öğrencilerin TMS/TFRS hakkındaki farkındalıkları ile muhasebe alanında çalışma arzusu olmayan öğrencilerin farkındalıkları arasında anlamlı bir farklılık vardır.*

H₄ hipotezinin Mann Whitney U-Testi ile sınanması sonucunda, 0,05 anlamlılık düzeyinde, muhasebe alanında çalışma arzusu ile TMS/TFRS farkındalığı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmış olup H4 hipotezi reddedilmiştir (p değeri= 0,174>0,05). Tablo 7’de analize ilişkin sonuçlar yer almaktadır.

Tablo 7. TMS/TFRS Farkındalıklarının Muhasebe Alanında Çalışma Arzusuna Göre Analizi

Muhasebe Alanında Çalışma Arzusu	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Mann-Whitney U	485,500
Evet	30	39,32	1179,50	Wilcoxon W	1305,500
Hayır	40	32,64	1305,50	Z	-1,361
<i>Toplam</i>	70			Asymp. Sig. (2-tailed)	,174

Tablo 7’ye göre, muhasebe alanında çalışma arzusunun öğrencilerin TMS/TFRS farkındalıkları üzerinde herhangi bir etkisinin bulunmadığı söylenebilir.

4. SONUÇ

Yalova Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü ve Uluslararası Ticaret ve Finansman Bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları konusundaki farkındalıklarını ortaya koymak amacıyla yapılan bu çalışma ile ulaşılan sonuçlar aşağıdaki gibidir:

Katılımcıların; TMS/TFRS hakkındaki farkındalıklara ilişkin en yüksek ortalamaların;

- TMS/TFRS'lerin ülkemizdeki muhasebe uygulamalarını dünya ile uyumlu hale getirmeyi amaçlamakta olduğuna,
- TFRS'lerin kaynağı olan Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ile dünyada ortak bir muhasebe dili amaçlamakta olduğuna,
- TMS/TFRS'lerin finansal tabloların uluslararası karşılaştırılabilirliğini sağlamakta olduğuna ilişkin olduğu görülmüştür.

Çalışmada en düşük ortalamaların ise katılımcıların;

- TMS/TFRS'lerle ilgili gelişmeleri yakından takip ettiklerine,
- TMS/TFRS ile ilgili güncel bilgiye sahip olduklarına,
- şu anki muhasebe bilgilerinin TMS/TFRS'leri uygulayabilmeleri için yeterli olduklarına

ilişkin olduğu görülmüştür.

Katılımcıların Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları konusundaki farkındalıklarının, bazı değişkenlere göre değişip değişmediğine ilişkin olarak oluşturulan hipotezlerimizin test edilmesi sonucu ulaşılan sonuçlar ise aşağıdaki gibidir:

Oluşturmuş olduğumuz dört hipotezimizde (H1, H2, H3, H4) reddedilmiş olup,

- İşletme bölümü öğrencilerinin TMS/TFRS hakkındaki farkındalıkları ile Uluslararası Ticaret ve Finansman öğrencilerinin farkındalıkları arasında anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır.
- Öğrencilerin Muhasebe alanına ilgi düzeylerine göre TMS/TFRS farkındalıkları arasında anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır.
- Muhasebe alanında iş veya staj tecrübesi olan öğrencilerin TMS/TFRS hakkındaki farkındalıkları ile muhasebe alanında iş veya staj tecrübesi olmayan öğrencilerin farkındalıkları arasında anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır.
- Muhasebe alanında çalışma arzusu olan öğrencilerin TMS/TFRS hakkındaki farkındalıkları ile muhasebe alanında çalışma arzusu olmayan öğrencilerin farkındalıkları arasında anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır.

Sonuç olarak, Muhasebe Standartlarına ilişkin farkındalığı artırmak için, lisans ve lisansüstü eğitimde Muhasebe öğrenimi gören öğrencilerin Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarını uygulayacak şekilde eğitim almaları ve bilgi sahibi olmalarının çok önemli olduğu söylenebilir. Öğrencilerin Muhasebe Standartları konusunda donanımlı bir şekilde mezun olmalarının önemi düşünüldüğünde, lisans ve lisansüstü eğitimi programlarda muhasebe standartları dersleri ve ders içerikleri genişletilerek, öğrencilerin muhasebe standartları ile ilgili olarak bilinçlenmeleri sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- AKTÜRK, A. (2014). Muhasebe Meslek Mensuplarının Muhasebe Standartlarına Uyumu Sürecinde Eğitim Faktörü Üzerine Antalya İlinde Bir Araştırma, Mali Çözüm Dergisi, 122: 63-84.
- DALĞAR, H., ÇELİK İ., MORTAŞ, M. (2011). Muhasebe Öğrenimi Gören Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkındaki Farkındalıklarına Yönelik Bir Araştırma, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 16(1): 217-230.
- KAMU GÖZETİMİ MUHASEBE VE DENETİM STANDARTLARI KURUMU, TMS/TFRS Tam Seti, http://www.kgk.gov.tr/content_detail-345-1055-tms-tfrs-2015-seti.html, 10.01.2016.
- KARAKAYA DEMİRKUTLU, F. (2014). "İşletme Lisans Öğrencilerinin Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları Hakkındaki İlgi Düzeyleri, Beklentileri Ve Farkındalıkları: Gazi Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği, Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 16(2): 156-174.
- KURNAZ, N. (2012). Statistical Analysis of the Factors Affecting Accounting Students' Awareness of the TAS (Turkish Accounting Standards) and TFRS (Turkish Financial Reporting Standards), British Journal of Science, March, 4 (1): 142-156.
- ÖZERHAN, Y., YANIK, S. (2015). Açıklamalı ve Örnek Uygulamalı Türkiye Muhasebe Standartları Türkiye Finansal Raporlama Standartları, TÜRMOB Yayınları, 2015.
- ŞENOL, H. (2005). Ulusal ve Uluslararası Muhasebe Standartlarına Göre Varlıkların Değerlemesi: SM ve SMMM'lerin Uygulama Düzeylerin Tespitine Yönelik Bir Araştırma, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Isparta.

- YANIK, A.,YILDIZ, F., KARA, E. GÜNCE, N. (2013). “Muhasebe Eğitimi Gören Ön Lisans Öğrencilerinin Muhasebe Standartları Hakkındaki Algıları Üzerine Bir Araştırma Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 36: 243-252.
- YILDIZ, F., YANIK, A. (2013a). “Lisans Ve Önlisans Düzeyinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Muhasebe Standartları Hakkındaki Algılarının Karşılaştırılması: Bir Araştırma, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18(2): 443-458.
- YILDIZ , F., YANIK, A. (2013b). Yükseköğretimde Öğrenim Gören Öğrencilerin Muhasebe Ve Finansal Raporlama Standartları Hakkındaki Algıları: Ampirik Çalışma, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(17): 205-220.
- YILMAZ, B. (2007). Muhasebe Standartlarının Oluşumu ve Uygulanma Alanı, SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 7(13): 139-155.
- 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu. 14.02.2011 tarihli, 27846 sayılı, Resmi Gazete.